

Biologian ja maantieteen opettajien liitto BMOL ry:n lausunto koskien Perusopetuksen päättöarvioinnin kriteeriluonnoksia

Viite: Lausuntopyyntö OPH-3170-2020

Yleistä

Biologian ja maantieteen opettajien liitto kiittää lausuntopyynnöstä.

Liitto on osallistunut päättöarvioinnin kriteeriluonnoksen valmisteluun myös biologian ja maantiedon työryhmissä.

Pidämme uudistusta hyvänä ja tarpeellisena ja näkemyksemme mukaan se lisää arvioinnin yhdenvertaisuutta. Pelkkä kriteeristö ei kuitenkaan takaa oppilaiden välistä tasa-arvoa, vaan sen lisäksi tarvitaan riittävän yksiselitteinen tukimateriaali arviointityön tueksi. Lisäksi päättöarvioinnin kriteerien käyttöönotto edellyttää opettajien täydennyskoulutusta.

Myös uudistuksen seurantaan tulee kiinnittää huomiota: miten sen vaikutuksia seurataan ja miten päättöarviointia kehitetään tarvittaessa jatkossa.

Oppiainekohtaiset päättöarvioinnin kriteerit

Mielestämme päättöarvioinnin kriteerien luonnos on rakenteeltaan selkeä ja pidämme hyvänä, että opetuksen tavoitteista on arvioinnin tueksi johdettu oppimisen tavoitteet.

Keskitymme tässä lausunnossa kommentoimaan biologian ja maantiedon päättöarvioinnin kriteerejä.

BIOLOGIA:

Biologinen tieto ja ymmärrys

T2 Tavoitteen T2 kriteerit tulisi muotoilla siten, ettei uudistamisen tarvetta tule, vaikka käsitteestä eliökunnat luovuttaisiin. Tarkoitus on oppia luokittelun periaatteita ja ymmärtää miten ja miksi ihminen luokittelee eliöitä ja miksi tieto muuttuu. Ehdotamme, että eliökunnan sijaan käytettäisiin käsitettä eliöiden pääryhmät.

T4 (arvosanat 8 ja 9) Kriteeri ”Oppilas osaa määritellä perinnöllisyyden peruskäsitteet” jättää avoimeksi, mitkä ovat perinnöllisyyden peruskäsitteet perusopetuksessa. Tämän tyyppisissä kohdissa tasapuolista arviointia edistäisi, jos kriteeri sisältäisi listan vaadittavista käsitteistä.

T5

(arvosana 5) ”Oppilas osaa nimetä ihmisen keskeisimpiä elimiä ja elimistöjä.” Mielestämme pelkkä elinten nimeäminen ei riitä alimman arvosanan osaamiseksi ja esitämme, että kriteeriin sisällytetään myös ymmärrys elimen tehtävästä esim. ”Oppilas osaa nimetä ihmisen keskeisimpiä elimiä ja elimistöjä sekä niiden perustehtävän”

(arvosanat 7 ja 8) ”Oppilas kuvailee ihmisen kasvun ja kehittymisen keskeisiä vaiheita.” on kriteerinä sekä arvosanalle 7 että 8. Arvosanassa 7 tulee ”kuvata” ja arvosanassa 8 ”kertoa” -> mikä ero näillä on? Lisäksi ko. kriteerissä olisi hyvä täsmentää, mitä vaiheita tarkoitetaan (esim. alkionkehityksen vaiheita vai lapsuutta, nuoruutta, aikuisuutta ja vanhuutta).

T6 (arvosana 5) Onko kestävän kehityksen osa-alueiden nimeäminen relevantti alimman arvosanan kriteeri? Ehdotamme kriteerin kohdistamista oppilaan omaan toimintaan, esimerkiksi seuraavanlaisella muotoilulla: Oppilas osaa kertoa joitakin keskeisiä toimintatapoja, joilla hän itse voi vaikuttaa kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Biologiset taidot

T11

Arvosanan 5 kriteereissä on käytetty onnistuneita termejä, kuten *osallistuu*, käyttää *avustetusti* ja hakee tietoa *ohjatusti*.

MAANTIETO:

On hyvä, että maantiedon kriteeristössä toistuu selvästi ja johdonmukaisesti se, mitä eri arvosanoilta vaaditaan: esimerkiksi 5 kertoo, 7 antaa esimerkkejä, 8 selittää ja 9 vertailee.

Maantieteellinen tieto ja ymmärrys

T2 (arvosana 5) Ehdotamme, että kriteeriä täydennetään seuraavasti: "Oppilas osaa nimetä erilaisia luonnonmaisemia ja kuvailla niitä ohjatusti"

Maantieteelliset taidot

T6

(arvosana 5) Ehdotamme, että arvosanan 5 kriteeriä täydennetään seuraavasti: "oppilas löytää kartalta mittakaavan ja osaa ohjattuna kertoa sen merkityksen"

(arvosana 9) Tavoitteen T6 arviointikriteerit poikkeavat muista kohdista, joissa kiitettävään arvosanaan vaaditaan aina jotain lisää ja se käy hyvin ilmi kriteereistä.

Ehdotamme, että arvosanan 9 kriteereitä täydennetään seuraavasti: "Oppilas osaa suunnata maastokartan todellisuuden mukaisesti ja liikkua maastossa kartan avulla sekä tunnistaa kartan kohteita maastosta. Oppilas osaa mitata etäisyyksiä maastokartan avulla. Oppilas osaa määrittää korkeuden merenpinnasta kartoilta. Oppilas ymmärtää absoluuttisen ja suhteellisen korkeuden erot."